

Маслак Л. П. Застосування інноваційних методик навчання в процесі професійної іншомовної підготовки військовослужбовців / Л. П. Маслак // Сучасні інформаційні технології та інноваційні методики навчання у підготовці фахівців : методологія, теорія, досвід, проблеми : [зб. наук. праць / за ред. І. А. Зязюна]. – Київ – Вінниця : ДОВ "Вінниця", 2008. – С. 394–397.

УДК 378.6: 355+378.147

Л.П. Маслак
м. Житомир, Україна

ЗАСТОСУВАННЯ ІННОВАЦІЙНИХ МЕТОДИК НАВЧАННЯ В ПРОЦЕСІ ПРОФЕСІЙНОЇ ІНШОМОВНОЇ ПІДГОТОВКИ ВІЙСЬКОВОСЛУЖБОВЦІВ

Постановка проблеми. Сучасний темп розвитку освіти вимагає вирішення педагогічних задач за більш короткий час, що передбачає більш економне викладання навчальної інформації та розвиток у значній кількості студентів та військовослужбовців готовності до продовження освіти та самоосвіти в новому професійному середовищі.

Найпотужнішим джерелом пізнавальної активності військовослужбовців, розвитку їхніх здібностей, інтересів, умінь і навичок та інших інтелектуальних чинників г нові інноваційні технології та методики навчання.

Метою нашої статті є визначення ролі інноваційних методик навчання у процесі професійної іншомовної підготовки військовослужбовців. Для досягнення мети сформульовано такі завдання: обґрунтувати використання інноваційних методик навчання; визначити переваги застосування комп'ютерних технологій у процесі професійної іншомовної підготовки курсантів; запропонувати етапи і заходи поліпшення мовної підготовки у вищому військовому навчальному закладі.

Завдання, які нині поставлено перед нашими Збройними силами для забезпечення курсу України на європейську і євроатлантичну інтеграцію, обумовлюють суттєве зростання вимог до знання іноземної мови нашими військовослужбовцями. З цією метою в Збройних Силах України впроваджено систему мовної підготовки військовослужбовців, що включає в себе базову мовну підготовку під час навчання ліцеїстів, курсантів, слухачів у вищих навчальних закладах військового відомства, курсову підготовку військовослужбовців під час проходження служби на посадах та курси інтенсивної мовної підготовки, які тривають чотири місяці.

Одним з ефективних напрямів у сфері навчання іноземних мов стає розробка системи навчання на базі інформаційних та дистанційних технологій.

Використання сучасних інформаційних технологій є ефективним засобом підготовки фахівців, у тому числі й навчання іноземним мовам у сполученні зі спеціальною підготовкою.

Аналіз попередніх досліджень. Проблемами інноваційних технологій займаються такі дослідники, як Н. Басова, С. Ветров, М. Кларін, І. Підласий, Ж. Поплавська, Д. Стетченко, В. Тинний, В. Шукшунов. Застосування у педагогіці нових інформаційних технологій та інноваційних методик розглядали у своїх дослідженнях В. Безпалько, А. Нісімчук, І. Підласий, О. Шиян та інші.

За допомогою інформаційних технологій у процесі вивчення іноземних мов можливе: проведення аудиторних занять і самостійної роботи з розвитку навичок усного мовлення; поповнення активною та пасивною словниковою запасу; удосконалення навичок перекладу; здійснення перевірки орфографії та проведення перевірки знань (тестування).

Комп'ютерна програма є могутнім засобом, який полегшує навчальний процес, демонстрацію матеріалу та дозволяє зняти з викладача трудомістку роботи.

Ефективність застосування комп'ютерних інформаційних технологій та інноваційних

методик у мовній підготовці досягається за умов їх комплексного та системного використання.

За їх допомогою, поєднуючи різноманітні комп'ютерні ефекти можливо імітувати ефект занурення в активне мовне середовище, реалізуючи сучасні лінгвістичні, технологічні, методичні та педагогічні технології. Крім того, за допомогою іншомовних програм можливо відпрацювати фонетичний, граматичний, лексичний та комунікативний аспекти мови, що дозволяє більш якісно та швидко оволодівати мовним матеріалом, розвивати мовленнєві навички та вміння. Такі заняття можливо проводити в групах та індивідуально.

Комп'ютер дозволяє моделювати умови комунікативної діяльності, реалізовувати їх у різноманітних тренувальних вправах ситуативного характеру [1].

Традиційні форми контролю навчальної діяльності - письмова контрольна робота, усне опитування, диктант, твір, переказ та іспит - недостатньо об'єктивні, точні та оперативні. Комп'ютеризовані інноваційні методики навчання іноземній мові дозволяють контролювати навчальну діяльність студента та військовослужбовця з високою точністю і об'єктивністю, здійснюючи постійний зворотний зв'язок.

Комп'ютеризоване навчання іноземній мові має низку переваг. До них відносяться:

- 1) варіативність застосування на різних етапах навчання;
- 2) можливість застосування на будь-якому етапі роботи на практичному занятті;
- 3) краще сприйняття і запам'ятовування навчального матеріалу;
- 4) економне використання навчального часу;
- 5) індивідуалізація навчання, визначення глибини і послідовності засвоєння, темпу роботи;
- 6) реєстрація даних про військовослужбовця;
- 7) збирання та обробка статистичних даних про індивідуальну навчальну діяльність студентів і військовослужбовців;
- 8) скорочення видів роботи, що викликають втомлюваність військовослужбовця;
- 9) використання різних аудіовізуальних засобів навчання (графіки, звуку) для збагачення і мотивації навчання, наочного та динамічного подання матеріалу;
- 10) розгалуження послідовності навчання на основі аналізу помилок курсанта;
- 11) адаптація наявних навчальних матеріалів до комп'ютеризованих умов навчання;
- 12) створення комфортного середовища навчання;
- 13) впровадження експериментальних досліджень;
- 14) активізація навчальної діяльності курсанта;
- 15) інтенсифікація навчання та підвищення рівня мотивації;
- 16) формування самооцінки військовослужбовців та створення умов для самостійної роботи [4].

Усі перелічені переваги комп'ютерної форми навчання допомагають вирішити одне з головних завдань професійної іншомовної освіти - формування професійної іншомовної компетентності майбутнього фахівця.

Загальними пріоритетними напрямками розвитку інноваційних методик та технологій навчання, що сприяють формуванню особистості військового фахівця, мають бути: створення педагогічних умов для творчості; звільнення тих, хто навчається, від надмірної регламентації дій, шаблонів; запровадження системи самостійного оволодіння знаннями, особистісно-орієнтованого навчання; розробка навчальних завдань на достатньому рівні складності; застосування ігрового, ситуативного та віртуального моделювання; поширення комунікативно-діалогічних видів та форм організації навчального процесу; всебічне інформаційне, комп'ютерне, матеріально-технічне та навчально-методичне забезпечення підготовки фахівців [5, с.16-17].

Головними етапами педагогічного керівництва, які необхідно інтенсифікувати в інтересах підвищення професійної іншомовної підготовки курсантів за допомогою інноваційних методик навчання вважаємо такі:

1. Аналіз рівня знань курсантів з іноземної мови:

- діагностика рівня знань курсантів (анкетування, бесіди іноземною мовою тощо).

2. Розподіл курсантів на групи за рівнем мовної підготовки:

- розподіл курсантів на три групи: з високим; з середнім; низьким рівнем знань іноземної мови за допомогою методів вхідного тестування.

3. Підбір навчальних матеріалів для груп курсантів з різними рівнями знань іноземної мови:

- вивчення науково-методичної, військово-педагогічної літератури з проблем інтенсивного навчання іноземної мови;
- вивчення досвіду інтенсивного навчання іноземної мови курсантів на кафедрі;
- збирання банку необхідної інформації для навчальних матеріалів;
- визначення змісту, методів, форм, засобів навчання курсантів з урахуванням проведеного розподілу на групи.

4. Диференціація змісту навчального матеріалу і його розподіл за часом, формами і методами реалізації:

- розподіл матеріалів за темами курсу; визначення форм і часу, необхідних для їх реалізації;
- створення моделей занять, визначення структури та кінцевого результату заняття.

5. Розробка загальної схеми дій викладача в процесі інтенсивного навчання:

- розробка варіантів проведення заняття відповідно до вимог інтенсивного навчання, визначення форми його проведення;
- підготовка технічних засобів навчання на кожне заняття;
- розробка різноманітних шляхів стимулювання діяльності курсантів;
- прогнозування слабких сторін у процесі управління процесом інтенсивного навчання.

6. Керівництво інтенсивним навчанням курсантів на занятті та в центрі самопідготовки:

- створення психологічних умов інтенсивного навчання іноземній мові на занятті (розподіл завдань за ступенями складності, мотивація навчальної діяльності, стимулювання курсантів) та в центрі самопідготовки;
- орієнтація на завдання для самостійного вивчення та засоби його виконання;
- добір основних і додаткових матеріалів за змістом, відповідних методам реалізації залежно від рівня знань курсантів;
- проведення індивідуальних консультацій, виявлення прогалин у знаннях, робота з відстаючими;
- навчання за самостійно розробленим алгоритмом для досягнення вищого рівня знань у курсантів;
- систематизація знань та відповідних мовленнєвих умінь та навичок з вивчених тем.

7. Аналіз результативності та успішності інтенсивного навчання іноземної мови:

- проведення підсумкової роботи після закінчення вивчення кожної теми, порівняння очікуваних та одержаних результатів;
- заохочення курсантів: виставлення додаткових балів, стимулювання;
- зміна складу груп;
- підбиття підсумків про зміни, які відбулися в навчальному процесі, а також причин відхилення від поставлених завдань;
- внесення корективів у зміст навчального матеріалу та в організацію навчального процесу [2].

Психолого-педагогічними умовами ефективної організації групової навчальної діяльності було визначені і схарактеризовані такі:

- 1) поєднання групового навчання з фронтальним та індивідуальним;
- 2) дотримання чіткої структури занять;
- 3) застосування різних видів групової діяльності;
- 4) взаємна відповідальність і звітність в групах;

- 5) забезпечення особистісної взаємодії в малих групах;
- 6) управління і корекція діяльності малих груп викладачем [3].

Для здійснення кращої мовної підготовки військовослужбовців використовуючи інноваційні методики навчання, у вищих військових навчальних закладів необхідно здійснити наступні заходи: збільшення потужності локальної обчислювальної мережі інституту; підключення до мережі Інтернет; забезпечення комп'ютерної техніки ліцензійними програмами; підготовка викладачів англійської мови для набуття ними навичок роботи в новому інформаційному середовищі, зокрема для ведення навчання мультимедійними та дистанційними методами; розробка мультимедійних та дистанційних курсів навчання та електронних підручників, що відповідають рівню бакалавра та спеціаліста; організація семінарів та конференцій, участь у спільних науково-освітніх заходах та ін.

Отже, нами було встановлено актуальність та ефективність застосування інформаційних технологій та інноваційних методик навчання в процесі професійної іншомовної підготовки військовослужбовців. Нами проаналізовано переваги використання комп'ютерних інноваційних методик навчання та запропоновано заходи щодо поліпшення іншомовної підготовки з використанням інформаційних методик у вищих військових навчальних закладах.

Література:

1. Аскоянц П.Г., Чекаль Г.С., Сердюков П.І. Основи методики створення та застосування комп'ютерних програм у навчанні іноземних мов. - К: КДПІМ. - 108с.
2. Ваколюк Т. В. Педагогічні умови інтенсивного навчання іноземної мови курсантів-прикордонників: Автореф. дис...канд. пед. наук: 13.00.04. -Хмельницький, 2003. -24с.
3. Герасимчук І.В. Психолого-педагогічні умови організації групової діяльності курсантів у навчанні іноземної мови: Автореф. дис... канд. пед. наук: 13.00.04. - Хмельницький, 2004. - 18с.
4. Кужель О.М., Коваль Т.І. Використання персонального комп'ютера у вивченні іноземних мов // Нові інформаційні технології навчання в навчальних закладах України: Науково-методичний збірник: - Вип. 8: Педагогіка / Редкол.: 1.1. Мархель (гол. ред.) та ін. - Одеса: Друк, 2001. - 242с.
5. Нецадим М.І. Сучасні педагогічні технології і формування військового фахівця як творчої особистості // Сучасні інформаційні технології та інноваційні методи навчання у підготовці фахівців: методологія, теорія, досвід, проблеми: 36. наук. пр. - Київ - Вінниця, 2000. - С. 16-20.

В статье рассмотрено проблему использования инновационных методик обучения в процессе профессиональной иноязычной подготовки военнослужащих, раскрыто преимущества использования компьютерных технологий во время преподавания иностранного языка курсантам, а также предложено этапы и средства её улучшения в высшем военном учебном заведении.

The article deals with the problem of using innovation teaching methodics in the process of professional foreign language training of military It also reveals the advantages of using computer technologies while teaching cadets foreign language and suggests the stages and means of its improving at higher military educational establishment.